



# **nationale ombudsman**

Rapport

## **De politie informeerde een vrouw en het CBR onvoldoende over een CBR-mededeling**

### **Oordeel**

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de politie-eenheid Noord-Nederland deels gegrond.

## Inhoudsopgave

Wat is de klacht? .....	3
Wat ging er aan de klacht vooraf? .....	3
Wat was de oorspronkelijke klacht? .....	3
Welke reactie komt er op de klacht? .....	4
Beoordelingskader Nationale ombudsman.....	7
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman? .....	8
Conclusie .....	10
Bijlage: relevante literatuur en wet- en regelgeving .....	11

## Wat is de klacht?

De Nationale ombudsman deed onderzoek op basis van de volgende klachtomschrijving.

Verzoekster klaagt erover dat de aanloop naar de CBR-mededeling als bedoeld in artikel 130 Wegenverkeerswet niet goed is verlopen. Zij stelt dat zij en het CBR niet goed zijn geïnformeerd door de politie.

Uit eigen beweging onderzoekt de ombudsman ook de klachtbehandeling door de politie.

## Wat ging er aan de klacht vooraf?

Op 12 februari 2019 reed verzoekster als bestuurster van haar handgeschakelde auto op de Burdaardersjitwei te Sybrandahus. Op dat moment voerden politieagenten een lasercontrole uit. De agenten hielden verzoekster daarop staande. De politieagenten zagen op basis van het rijgedrag van verzoekster en de verklaring van verzoekster aanleiding om het rijbewijs van verzoekster op grond van artikel 130 Wegenverkeerswet 1994 (WVW) in te vorderen (de 'vorderingsprocedure'). Deze 'CBR-mededeling' houdt in dat bij de politie het vermoeden bestond dat de houder van een rijbewijs niet langer beschikte over de rijvaardigheid dan wel over de lichamelijke of geestelijke geschiktheid die vereist is voor het besturen van een voertuig.

Na het invorderen van het rijbewijs van verzoekster, maakte de politie een proces-verbaal van bevindingen en een mutatierapport op. Het proces-verbaal van bevindingen, het rijbewijs en het mutatierapport werden samen met de mededeling naar het CBR gezonden. Het CBR besliste dat neurologisch onderzoek nodig was. Verzoekster ontving haar rijbewijs na dit onderzoek terug.

## Wat was de oorspronkelijke klacht?

Op 30 maart 2019 diende verzoekster een klacht in bij de politie. Zij klaagde bij de politie over het volgende.

### Invordering rijbewijs

Verzoekster werd door een van de betrokken agenten staande gehouden en aangesproken op haar rijgedrag. Volgens de agent zou verzoekster 85 km/u hebben gereden waar zij 80 km/u mocht, aldus verzoekster. Volgens verzoekster wilde de agent tijdens de staandehouding niet over deze snelheids-overtreding praten. Hierna zei de agent dat verzoekster twee fietsers op onvoldoende afstand passeerde. Verzoekster stelt echter dat zij de twee fietsers passeerde op het moment dat dat veilig kon. Verzoekster vertelde de agent tijdens de staandehouding dat zij uit het ziekenhuis kwam na een onderzoek van haar arm/schouder. Zij had last van een stijve arm. Ze vertelde de agent dat ze daarom soms maar met één arm aan het stuur reed, maar dat ze haar andere arm nog wel kon bewegen. Zij liet de pijnlijke arm af en toe rusten op de raamsteun van haar auto. Verzoekster stelt dat de agent haar verhaal niet wilde horen. Volgens verzoekster wilde de agent ook niet dat zij uit de auto kwam. Zij kon daardoor niet aan de agent laten zien hoe haar fysieke gesteldheid was op dat moment. Hierna vorderde de agent haar rijbewijs volgens verzoekster onterecht in. Voor haar was niet duidelijk waarom de politie haar rijbewijs invorderde. De agent vertelde aan verzoekster dat zij moest wachten op een bericht van het CBR. Verzoekster stelt dat de politieagenten de situatie onjuist hebben beoordeeld en de verkeerde conclusies hebben getrokken. Volgens verzoekster is zij door de politie door deze gang van zaken onterecht op hoge kosten gejaagd. Zij zou dan ook graag zien dat de politie haar schade vergoedt.

### **Informatieverstrekking**

Verzoekster zocht op 12 en 13 februari 2019 telefonisch contact met het politiebureau vanwege onduidelijkheid over het verzenden van haar ingenomen rijbewijs. Verzoekster vroeg of ze op het politiebureau langs mocht komen om over de situatie te praten. Ook wilde zij graag het proces-verbaal inzien dat de politie had opgemaakt. Dit kon volgens de agent niet. De agent vertelde dat zij haar rijbewijs niet terug kreeg en dat zij contact moest opnemen met het CBR. Volgens de agent zou verzoekster worden teruggebeld door de agent die haar rijbewijs invorderde. Dat gebeurde vervolgens niet.

Op 15 februari 2019 nam verzoekster wederom contact op met de politie. Zij had intussen telefonisch contact opgenomen met het CBR over haar ingenomen rijbewijs. Zij hoorde van een medewerker van het CBR dat het CBR haar rijbewijs terug had gestuurd naar de politie. Volgens het CBR ontbrak er namelijk een melding. Verzoekster wilde opnieuw graag naar het politiebureau komen om de situatie te bespreken. Dat werd wederom niet toegestaan.

Volgens verzoekster was het voor haar toen nog steeds niet duidelijk dat haar rijbewijs was ingevorderd op grond van artikel 130 WVV. Verzoekster nam contact op met het CBR over haar rijbewijs. Het CBR zond op verzoek van verzoekster een kopie van de mededeling samen met het proces-verbaal van bevindingen en het mutatie-rapport van de politie door. Blijkbaar was dit toch in goede orde ontvangen. Verzoekster stelt dat het voor haar hierna pas duidelijk was dat haar rijbewijs op grond van artikel 130 WVV was ingevorderd en wat dit betekende.

### **De mededeling aan het CBR, het proces-verbaal van bevindingen en het mutatie-rapport**

In de mededeling aan het CBR schrijft de politie dat zij het vermoeden heeft dat verzoekster niet langer beschikt over de rijvaardigheid dan wel over de lichamelijke of geestelijke geschiktheid vereist voor het besturen van een voertuig. In de mededeling staat dat de invordering als bedoeld in artikel 130, tweede en derde lid, van de Wegenverkeerswet 1994 heeft plaatsgevonden. Volgens de politie waren er duidelijke aanwijzingen dat betrokkene lijdt aan een aandoening waardoor zij geestelijk en/of lichamelijk niet goed functioneert, dan wel ernstige psychiatrische problemen ondervindt, hetgeen bij twijfel moet worden bevestigd door een medische deskundige. De politie verwijst naar artikel 5 van de Regeling maatregelen rijvaardigheid en rijgeschiktheid 2011. De politie schrijft in het proces-verbaal dat verzoekster verklaarde dat ze haar auto maar met één arm kon besturen.

Verzoekster is het niet eens met de weergave van de gebeurtenissen zoals die in de mededeling, het proces-verbaal van bevindingen en het mutatie-rapport staat. Volgens verzoekster is wat er staat niet wat zij aan de agenten verteld heeft. Verzoekster stelt dat zij tegen de agenten vertelde dat ze een pijnlijke arm had waardoor ze af en toe de arm liet rusten op de raam-steun van haar auto, maar dat ze haar pijnlijke arm nog wel kon bewegen. Van verzoekster is geen aparte verklaring opgenomen en zij heeft haar verklaring niet kunnen ondertekenen. Daarnaast stelt verzoekster dat zij geen ernstige psychiatrische problemen heeft. Zij is boos dat die suggestie volgens haar wordt gewekt.

### **Welke reactie komt er op de klacht?**

De politie nam de klacht van verzoekster niet in behandeling, omdat verzoekster volgens de politie in bezwaar kon gaan tegen de door het CBR opgelegde maatregel (het neurologisch onderzoek) en de bekeuring die zij zou ontvangen. Nadat verzoekster haar rijbewijs had teruggekregen van het CBR, nam de politie haar klacht alsnog in behandeling. Verzoekster heeft geen bezwaar gemaakt bij het CBR tegen het besluit om neurologisch onderzoek op te leggen. De bekeuring heeft zij nooit ontvangen.

### **Verklaringen van de politieambtenaren**

De betrokken politieambtenaren hebben tijdens de interne klachtbehandeling bij de politie verklaringen afgelegd. Voor zover relevant nemen wij hieronder op wat zij hebben verklaard.

#### *Verklaring politieambtenaar A*

Politieambtenaar A verklaarde dat hij het rijbewijs van verzoekster heeft ingevorderd op grond van artikel 130 WVV gezien de snelheid waarmee zij reed en de bijna-aanrijding met de fietsers. Volgens A mocht verzoekster maar 60, en dus niet 80 zoals verzoekster dat stelt, en was dat ook duidelijk op de weg zichtbaar.

Volgens A communiceerde hij duidelijk naar verzoekster. Zo heeft hij meerdere malen de vorderings-procedure uitgelegd aan verzoekster, stelt hij. A verklaarde dat verzoekster zichtbaar geïrriteerd was. Verzoekster vond haar werk belangrijker dan de gebeurtenis die eerder had plaatsgevonden. Volgens A wilde zij niet horen wat hij te zeggen had. A verklaarde dat hij het gesprek als vervelend had ervaren, omdat hij verzoekster niet kon bereiken.

Daarnaast verklaarde de politieambtenaar dat hij gewoon telefonisch bereikbaar was voor haar. Verzoekster had diverse keren de mogelijkheid om met hem te spreken. Collega's boden aan haar door te verbinden met A, maar ze zei toen zelf dat ze niet met A wilde praten.

#### *Verklaring politieambtenaar B*

Politieambtenaar B verklaarde dat hij contact had met de verbalisanten die het rijbewijs van verzoekster hadden ingevorderd. B verklaarde dat de verbalisanten dezelfde dag de administratieve afhandeling in orde hadden gemaakt. Op 13 februari 2019 stuurde politieambtenaar B het proces-verbaal, het mutatie-rapport en de mededeling samen met het rijbewijs naar het CBR Divisie Vorderingen.

Op 20 februari 2019 ontving politieambtenaar B een terugbelverzoek van verzoekster. Het CBR zou volgens verzoekster namelijk het rijbewijs van verzoekster naar de politie hebben teruggestuurd.

B verklaarde dat hij naar aanleiding van dit terugbelverzoek contact opnam met het CBR. De medewerkster vertelde dat het rijbewijs van verzoekster op maandag 18 februari 2019 samen met de volledige mededeling bij het CBR was binnengekomen. Die mededeling moest nog door het CBR worden beoordeeld. B verklaarde dat de tijdlijn volgens hem leek te kloppen. Van terugsturen was daarom volgens hem dan ook geen sprake.

Met die informatie nam B contact op met verzoekster. De politieambtenaar verklaarde dat dit gesprek goed verliep. B verklaarde meerdere keren uitgelegd te hebben aan verzoekster wat de procedure is in dit soort gevallen. En dat het CBR beoordeelt of zij de mededeling verder in behandeling nemen. B verklaarde dat de politie hier verder geen rol in heeft.

#### *Verklaring politieambtenaar C*

Politieambtenaar C verklaarde dat hij op de dag dat verzoeksters rijbewijs werd ingenomen, is gebeld door haar. En dat hij het verhaal van verzoekster aanhoorde, maar aan verzoekster duidelijk maakte dat hij geen uitspraken kon doen over een door een collega geconstateerde overtreding. C verklaarde toegezegd te hebben te informeren bij de betreffende collega's en hen te vragen om terug te bellen om haar op de hoogte te stellen over het vervolg.

C verklaarde dat hij hierna nog een aantal keren door verzoekster is gebeld, omdat voor haar nog steeds een aantal dingen niet duidelijk waren. C verklaarde dat hij het contact met haar afhiel op verzoek van politieambtenaar A. A wilde niet dat er door verschillende mensen dingen met haar werden besproken, zo stelt C.

#### **Advies klachtencommissie van de politie**

De zaak werd behandeld door de onafhankelijke klachtencommissie van de politie. De klachtencommissie stelde vast dat verzoekster en de betrokken agenten een bijna tegengestelde weergave van de feiten vermeldden. De klachtencommissie merkte op dat door betrokken agent A een ambtsedig proces-verbaal opgemaakt is. De klachtencommissie hanteert als primair uitgangspunt dat een politiefunctaris een

proces-verbaal naar waarheid opstelt. Het is aan verzoekster om aan te tonen dat de feiten anders zijn. De commissie zag daarvoor geen aanknopingspunten.

#### *Onjuiste actie*

De klachtensommissie adviseerde dit klachtelement ongegrond te verklaren. De commissie merkte op dat bij de politie de bevoegdheid ligt om van het CBR te vorderen dat een onderzoek naar de rijvaardigheid van een bestuurder plaatsvindt, indien uit feiten en omstandigheden een vermoeden naar voren komt dat die bestuurder niet over de vereiste rijvaardigheid beschikt. Volgens de commissie paste de betrokken agent die bevoegdheid toe naar aanleiding van het verkeersgedrag van verzoekster dat hij zag. En bij het aanspreken van verzoekster werd de agent in het vermoeden bevestigd, gezien de fysieke omstandigheden van verzoekster.

Dat er terecht een CBR-mededeling is gedaan, blijkt volgens de commissie uit de omstandigheid dat het CBR de mededeling serieus heeft opgepakt en verzoekster een onderzoek oplegde. Dat de uitkomst van dat onderzoek voor verzoekster positief was, doet er volgens de commissie niet aan af dat de betrokken agent weloverwogen tot het vermoeden kon komen dat verzoekster mogelijk niet (meer) goed kon rijden.

#### *Bejegening*

Volgens de commissie bleek uit het klachtdossier en tijdens de zitting dat de communicatie tussen verzoekster en de betrokken agent duidelijker had moeten zijn. De betrokken agent legde uit dat verzoekster niet wilde luisteren naar wat hij te zeggen had. Dit neemt volgens de commissie niet weg dat van een politiefunctionaris mag worden verwacht dat deze ook met moeilijke gesprekspartners om kan gaan. Aan de andere kant merkte de commissie op dat voor een goede communicatie alle gesprekspartners een verantwoordelijkheid hebben. Al met al meende de commissie dat de bejegening niet onbehoorlijk tekort schoot. Dit standpunt is door de klachtencommissie verder niet onderbouwd. De commissie adviseerde het klachtelement ongegrond te verklaren.

#### *Informatieverstrekking*

Bij verzoekster ontstond onduidelijkheid over het versturen van haar ingenomen rijbewijs. Verzoekster stelt dat zij van een medewerkster van het CBR hoorde dat het CBR haar rijbewijs had teruggestuurd, omdat de mededeling niet goed was ingediend. Met deze informatie nam verzoekster contact op met de politie. De politie heeft dit nagezocht. Volgens de commissie is uit de toelichting van de politieambtenaar B gebleken dat de verzending van het rijbewijs volgens het vaste protocol is verlopen. De commissie zag geen reden hieraan te twijfelen.

De commissie constateerde dat verzoekster op een bepaald moment te kennen gaf het gesprek niet meer aan te willen gaan, omdat zij zich genegeerd voelde. Volgens de commissie was de communicatie door de politie op sommige momenten ongelukkig. Volgens de commissie was dit echter niet zodanig dat zij tot het oordeel onbehoorlijk zou moeten komen. De commissie heeft dit verder niet onderbouwd. De commissie adviseerde het klachtonderdeel ongegrond te achten.

#### **Reactie van de politiechef**

De politiechef nam het advies van de klachtencommissie over en achtte de drie klachtelementen ongegrond zonder aanvullende motivering.

#### **Reactie op verslag van bevindingen**

Na het lezen van de bevindingen kwam verzoekster met de volgende aanvullingen. Volgens verzoeker verklaarden de agenten tijdens het klachtenprocedure wisselend over wat er volgens hen is gebeurd. Zo verklaarden de agenten ten tijde van de staandhouding dat zij 85 reed waar zij 80 mocht. Later verklaarde een van de agenten dat verzoekster reed op een weg waar ze 60 mocht en dat dit duidelijk stond

aangegeven.

Ook stelt verzoekster dat de agenten in eerste instantie aangaven dat zij een lasercontrole uitvoerden. Tijdens de hoorzitting hebben de agenten volgens verzoekster verklaard dat zij helemaal geen snelheidscontrole hadden uitgevoerd.

Verder ontkent verzoekster dat politieambtenaar C het contact met haar afhiel. Verzoekster stelt dat politieambtenaar C haar belde toen hij in zijn auto zat op weg naar huis. En dat hij tijdens dat telefoongesprek voorstelde om samen de week daarop nogmaals de route te rijden. Dit omdat mogelijk de meisjes dan weer zouden passeren en hij nog een verklaring van hen kon opnemen.

## **Beoordelingskader Nationale ombudsman**

### **Juridisch kader**

De politie heeft een signalerende functie als het gaat om gevaarlijk rijgedrag. Op grond van artikel 130 Wegenverkeerswet 1994 (WVW) kan, en in sommige gevallen moet, een politieagent een schriftelijke mededeling aan het CBR doen, als bij hem/haar een vermoeden bestaat dat de bestuurder niet langer beschikt over de rijvaardigheid dan wel over de lichamelijke of geestelijke geschiktheid vereist voor het besturen van het voertuig. Dit wordt ook wel de vorderingsprocedure of CBR-mededeling genoemd. De politie moet de CBR-mededeling zo spoedig mogelijk doen en onder vermelding van de feiten en omstandigheden die ten grondslag liggen aan het vermoeden dat iemand niet (meer) goed kan rijden.

Op basis van het tweede en derde lid van artikel 130 WVW mag de politie in sommige gevallen ook direct het rijbewijs van de bestuurder invorderen. Die beslissing kan worden genomen als de bestuurder de veiligheid op de weg zodanig in gevaar brengt dat hem of haar met onmiddellijke ingang de bevoegdheid dient te worden ontnomen langer als bestuurder aan het verkeer deel te nemen. De politie verstuurt een ingevorderd rijbewijs gelijktijdig met de schriftelijke mededeling aan het CBR.

In de 'Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011' is uitgewerkt op welke feiten en omstandigheden een CBR-mededeling gebaseerd moet zijn. In artikel 5 van de Regeling maatregelen rijvaardigheid en rijgeschiktheid 2011 staat limitatief opgesomd in welke gevallen direct het rijbewijs door de politie kan worden ingevorderd. Dit kan bijvoorbeeld zijn wanneer er duidelijke aanwijzingen bestaan dat betrokkene lichamelijk en/of geestelijk niet goed functioneert.

Het CBR kijkt vervolgens of de CBR-mededeling op minimaal één van de in de 'Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011' genoemde gronden is gedaan en beslist vervolgens of zij een maatregel oplegt en zo ja, welke. Een maatregel kan een cursus zijn en/of een onderzoek. Hieronder valt ook een medisch onderzoek. Als de betrokkene het niet eens is met de opgelegde maatregel, dan kan hij/zij daartegen bezwaar maken bij het CBR. Daarna is eventueel nog beroep bij de rechter mogelijk.

Het CBR kan ook besluiten om geen maatregel op te leggen, als de CBR-mededeling van de politie als onvoldoende basis daarvoor wordt beschouwd. Wordt er geen maatregel opgelegd, dan krijgt de betrokkene zijn/haar rijbewijs direct terug als de politie dat had ingenomen.

### **Ombudsprudentie en toets Nationale ombudsman**

In onder meer de rapporten 2016/127, 2019/044 en 2021/004 heeft de Nationale ombudsman zich eerder gebogen over klachten over het verloop van de vorderingsprocedure. In deze rapporten is het toetsingskader voor klachtbehandeling door de politie en de Nationale ombudsman als het gaat om klachten die te maken hebben met de vorderingsprocedure omschreven.

Inhoudelijk doet de Nationale ombudsman een beperkte toets. De ombudsman kijkt in geval van dit soort klachten of de motivering van de CBR-mededeling en eventueel de inname van het rijbewijs niet geheel onredelijk is gezien de feiten en omstandigheden van het geval en is terug te voeren op de wet- en regelgeving. Als de betrokkene het niet eens is met de opgelegde maatregel, dan kan hij daartegen namelijk bezwaar maken bij het CBR. Daarna is eventueel ook nog beroep bij de rechter mogelijk.

De ombudsman beziet de klacht verder in het licht van het vereiste van goede informatieverstrekking. Het vereiste van goede informatieverstrekking houdt in dat de overheid ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie juist, volledig en duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit zichzelf. Het gaat er in dit geval om of de politie de bestuurster in voldoende mate haar heeft geïnformeerd over de redenen van de CBR-mededeling. En het gaat er om of de politie het CBR goed heeft geïnformeerd, met daarbij indien nodig ook een weergave van verzoeksters kant van het verhaal.

## **Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?**

### **Het doen van de mededeling en de invordering van het rijbewijs**

De Nationale ombudsman stelt vast dat de politie een wettelijke basis had om aan het CBR een mededeling te doen over het vermoeden dat verzoekster op dat moment fysiek niet voldoende rijgeschikt of rijvaardig was. De betrokken politieagenten zagen verzoekster rijgedrag vertonen dat in hun ogen gevaarlijk was. Nadat ze haar hadden staandegehouden, verklaarde verzoekster dat zij klachten had aan haar arm. Al lopen de meningen uiteen over wat zij precies verklaarde, niet ter discussie staat dat de arm pijnlijk was dat zij haar arm maar beperkt kon gebruiken. Op basis hiervan mocht de politie een CBR-mededeling doen.

Als de politie een CBR-mededeling besluit te doen, kan zij in sommige gevallen ook direct het rijbewijs van de bestuurder invorderen. Die beslissing tot invorderen kan worden genomen als de bestuurder de veiligheid op de weg zodanig in gevaar brengt dat hem of haar met onmiddellijke ingang de bevoegdheid dient te worden ontnomen langer als bestuurder aan het verkeer deel te nemen. In artikel 5 van de Regeling maatregelen rijvaardigheid en rijgeschiktheid 2011 staat limitatief opgesomd in welke gevallen daarvan sprake kan zijn. Dit kan onder meer zijn wanneer er duidelijke aanwijzingen bestaan dat betrokkene lichamelijk niet goed functioneert. De agent observeerde volgens hem gevaarlijk rijgedrag. En wat hij zag kon hij relateren aan hetgeen verzoekster verklaarde over haar arm. Op basis hiervan concludeerde de politie dat verzoekster lichamelijk onvoldoende functioneerde om auto te rijden. Ook voor het invorderen van het rijbewijs was in dit geval dus een wettelijke basis. De ombudsman begrijpt dat de politie op basis hiervan geen aanleiding zag de door verzoekster gemaakte kosten te vergoeden.

### **Over de informatieverstrekking**

#### *Informatieverstrekking van de politie naar verzoekster over de invordering van het rijbewijs*

De ombudsman vindt het belangrijk dat een burger actief wordt geïnformeerd en dat de informatie volledig en duidelijk is. Het is de verantwoordelijkheid van de politie om verzoekster actief te informeren en deze informatie goed over te brengen. De ombudsman constateert dat het voor verzoekster niet duidelijk was op welke grond de politie haar rijbewijs invorderde en hoe de procedure verder zou verlopen. Dit blijkt volgens de ombudsman uit het gegeven dat verzoekster meerdere malen telefonisch contact opnam met de politie over haar ingenomen rijbewijs. Dat verzoekster steeds contact zocht met de politie wordt ook bevestigd door politieambtenaar B en C. Politieambtenaar A meent echter dat hij duidelijk naar verzoekster heeft gecommuniceerd, hij duidelijk de procedure aan haar heeft uitgelegd, maar dat verzoekster niet wilde horen wat hij te zeggen had. Ook B verklaarde dat hij meerdere keren heeft uitgelegd aan verzoekster wat de procedure is in dit soort gevallen. Verzoekster ontkent dat A haar goed informeerde.

Dat er bij verzoekster vragen bleven bestaan over de procedure en de aanleiding van de invordering, staat voor de ombudsman vast. De ombudsman kan alleen niet meer vaststellen wat er precies is gezegd in het



gesprek op het moment A haar rijbewijs invorderde en of hij haar daadwerkelijk onvoldoende informeerde over de procedure. Het kan ook zijn dat hij de juiste informatie wél gaf, maar dat verzoekster op dat moment niet in staat was om hiernaar te luisteren. Meer onderzoek zal niet leiden tot betere informatie hierover. Daarom geeft de ombudsman over dit onderdeel van de klacht geen oordeel.

De ombudsman merkt over de werkwijze van de politie echter wel het volgende op. Verzoekster stelt dat de procedure haar wél duidelijk werd nadat ze contact had opgenomen met het CBR en zij van het CBR de door de politie opgemaakte stukken als het proces-verbaal en de mutaties ontving. Ook ontdekte zij toen dat de politie haar verklaring – naar haar mening – niet goed in het proces-verbaal van bevindingen had weergegeven. De ombudsman meent dat de politie de vragen en onduidelijkheid bij verzoekster achteraf mogelijk had kunnen voorkomen als zij kort na het invorderen van haar rijbewijs de documentatie, die zij ook al naar het CBR had verzonden, ook aan verzoekster had verstrekt. Dan had verzoekster namelijk kunnen nalezen waarom de politie een CBR-mededeling deed en haar rijbewijs invorderde. Ook had verzoekster dan meer kunnen lezen over de procedure die zou volgen.

#### *Informatieverstrekking van de politie naar het CBR over de invordering van het rijbewijs*

Zoals de ombudsman in zijn rapporten 2016/127, 2019/044 en 2021/004 beschrijft, acht hij een zorgvuldige procedure bij het opmaken van een CBR-mededeling van belang. Hierbij hoort ook een behoorlijke omgang met de burgers. De bestuurder die dat wenst, moet zijn/haar zienswijze kunnen geven. Indien nodig stuurt de agent deze zienswijze ook mee naar het CBR.

De Nationale ombudsman merkt op dat het proces-verbaal een zeer summiere weergave van de gebeurtenis laat zien. In het proces-verbaal staat dat verzoekster 82 kilometer per uur reed, maar niet hoe hard op die weg is toegestaan. Daarnaast staat dat zij een uitwijkmanoeuvre maakte waardoor zij de fietsers op afstand van hooguit een meter passeerde. Maar hierbij is onvoldoende uitgelegd wat de reactie was van de fietsers op de uitwijkmanoeuvre van verzoekster en waarom het rijgedrag van verzoekster gevaarlijk was. De ombudsman constateert dat de politie geen verklaring van verzoekster heeft opgenomen. Uit het meegestuurd proces-verbaal blijkt min of meer wat verzoeksters kant van het verhaal was, maar dat is een beperkte weergave die niet is ondertekend door verzoekster. En verzoekster stelt ook nog dat die weergave niet klopt. De ombudsman oordeelt dat het onjuist is dat de politie maar een beperkte verklaring van verzoekster heeft opgenomen in het proces-verbaal van bevindingen en in de mededeling aan het CBR. Als de politie verzoeksters kant van het verhaal meer naar voren had laten komen, had verzoekster waarschijnlijk minder het gevoel gehad dat aan haar perspectief in het hele proces weinig belang werd gehecht.

De politie zond het proces-verbaal van bevindingen en het mutatierapport samen met de CBR-mededeling en het rijbewijs van verzoekster naar het CBR. De grond van invordering is door de politie in de brief naar het CBR niet aangepast, maar gelaten bij een standaardformulering. Hierdoor lijkt het alsof er mogelijk sprake van was dat verzoekster psychiatrische problemen ondervond. In een eerder rapport (rapport 2019/004) heeft de ombudsman zich hier over uitgesproken.<sup>1</sup> Doordat de tekst niet is toegesneden op de specifieke situatie, kan er hierdoor verwarring en verontwaardiging ontstaan. De ombudsman kan zich voorstellen dat bestuurders zich gekrenkt voelen als de CBR-mededeling lijkt te suggereren dat zij mogelijk ernstige psychiatrische problemen ondervinden, terwijl dat niet aan de orde is. De ombudsman meent daarom dat het beter zou zijn als de tekst van de mededeling zou (kunnen) worden aangepast aan de omstandigheden van het geval.

Doordat de politie verzoeksters kant van het verhaal onvoldoende heeft betrokken, en ook de tekst op het formulier van de invordering onvoldoende heeft toegesneden op de situatie, vindt de ombudsman dat de politie het CBR onvoldoende informeerde over de aanleiding en de reden van het direct innemen van het rijbewijs. De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

<sup>1</sup> Rapport 2019/044 'Een onderzoek naar het proces rond een mededeling aan het CBR door de politie Noord-Holland', publicatiedatum 5 september 2019.

### **Over de klachtbehandeling**

De politie moet alert zijn op klachten en deze op een behoorlijke manier behandelen. Daarbij moet de politie goed verkennen wat precies de klacht is waar de burger mee komt. De politie nam de klacht van verzoekster in eerste instantie niet in behandeling, omdat verzoekster volgens de politie in bezwaar kon gaan tegen de door het CBR opgelegde maatregel en de bekeuring die zij zou ontvangen. De politie verwees naar de Algemene wet bestuursrecht waarin staat dat klachtbehandeling niet verplicht is als er bezwaar en beroep kan/kon worden ingesteld.

In eerdere rapporten heeft de ombudsman geoordeeld dat het niet behoorlijk is de klacht om die reden niet in behandeling te nemen, als de klacht ziet op het handelen van de politie in aanloop naar de CBR-mededeling. In geval van verzoekster ging haar klacht ook daarover. Door de klacht niet direct in behandeling te nemen, maar te wachten tot het moment dat verzoekster haar rijbewijs terug had, heeft de politie miskend dat de klacht zich ook richtte op de informatieverstrekking door de politie. De ombudsman vindt het niet juist dat de politie in eerste instantie aan verzoekster geen gelegenheid heeft geboden om van het klachtrecht gebruik te kunnen maken. Het is terecht dat de politie de klacht later alsnog in behandeling nam.

### **Conclusie**

De klacht over de aanloop naar de CBR-mededeling als bedoeld in artikel 130 Wegenverkeerswet is deels gegrond wegens strijd met het vereiste van goede informatieverstrekking.

Het feit dat de politie de klacht in eerste instantie buiten behandeling stelde was niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

## **Bijlage: relevante literatuur en wet- en regelgeving**

### **Wegenverkeerswet 1994 (WVW)**

#### **Artikel 5**

Het is een ieder verboden zich zodanig te gedragen dat gevaar op de weg wordt veroorzaakt of kan worden veroorzaakt of dat het verkeer op de weg wordt gehinderd of kan worden gehinderd.

#### **Artikel 130**

1. Indien bij de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen personen een vermoeden bestaat dat de houder van een rijbewijs niet langer beschikt over de rijvaardigheid dan wel over de lichamelijke of geestelijke geschiktheid, vereist voor het besturen van een of meer categorieën van motorrijtuigen waarvoor dat rijbewijs is afgegeven, doen zij daarvan zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan het CBR onder vermelding van de feiten en omstandigheden die aan het vermoeden ten grondslag liggen. Bij ministeriële regeling worden de feiten en omstandigheden aangewezen die aan het vermoeden ten grondslag dienen te liggen en worden ter zake van de uitoefening van deze bevoegdheid nadere regels vastgesteld.

2. Op de eerste vordering van de in artikel 159, onderdeel a, bedoelde personen is de bestuurder van een motorrijtuig, ten aanzien van wie een vermoeden als bedoeld in het eerste lid bestaat, verplicht tot overgifte van het hem afgegeven rijbewijs.

3. De in het tweede lid bedoelde vordering wordt gedaan indien de betrokken bestuurder de veiligheid op de weg zodanig in gevaar kan brengen dat hem met onmiddellijke ingang de bevoegdheid dient te worden ontnomen langer als bestuurder van een of meer categorieën van motorrijtuigen, waarvoor het rijbewijs is afgegeven, aan het verkeer deel te nemen. Bij ministeriële regeling worden de gevallen aangewezen waarin daarvan sprake is. De in het tweede lid bedoelde vordering wordt tevens gedaan in bij ministeriële regeling aangegeven gevallen van overtreding van de voorwaarden van deelname aan het alcoholslotprogramma. Het ingevorderde rijbewijs wordt gelijktijdig met de schriftelijke mededeling, bedoeld in het eerste lid, aan het CBR toegezonden.

4. In geval van toepassing van het tweede lid kan het motorrijtuig, voor zover geen andere bestuurder beschikbaar is of de bestuurder niet aanstands voldoet aan de vordering, onder toezicht of, voor zover degene die de vordering heeft gedaan, zulks nodig oordeelt, in bewaring worden gesteld. In het laatste geval zijn de artikelen 170, tweede lid, tweede en derde volzin, vierde en vijfde lid, 171, 172 en 173, eerste lid, van deze wet en de artikelen 4:116, 4:118 tot en met 4:124, 5:10, 5:25, eerste en zesde lid, 5:29, tweede en derde lid, 5:30, eerste, tweede, vierde en vijfde lid, van de Algemene wet bestuursrecht van overeenkomstige toepassing. Teruggave van het motorrijtuig vindt slechts plaats, indien aan de vordering is voldaan.

5. Voor de toepassing van het eerste, tweede en derde lid wordt onder rijbewijs mede verstaan een rijbewijs, afgegeven door het daartoe bevoegde gezag buiten Nederland, waarvan de houder in Nederland woonachtig is.

#### **Artikel 131**

1. Indien een schriftelijke mededeling als bedoeld in artikel 130, eerste lid, is gedaan, besluit het CBR in de bij ministeriële regeling aangewezen gevallen respectievelijk tot:

- a. oplegging van een educatieve maatregel ter bevordering van de rijvaardigheid of geschiktheid,
- b. oplegging van een alcoholslotprogramma, of
- c. een onderzoek naar de rijvaardigheid of geschiktheid.

Het besluit wordt zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van de mededeling, genomen.

2. Bij het besluit, bedoeld in het eerste lid, wordt:

- a. in de gevallen, bedoeld in artikel 130, derde lid, de geldigheid van het rijbewijs van betrokkene voor één of meer categorieën van motorrijtuigen geschorst tot de dag waarop het in artikel 134, vierde of zevende lid, bedoelde besluit van kracht wordt;
- b. indien de geldigheid van het rijbewijs van betrokkene overeenkomstig onderdeel a wordt geschorst, en diens rijbewijs niet overeenkomstig artikel 130, tweede lid, is ingevorderd, bepaald dat betrokkene zijn rijbewijs dient in te leveren bij het CBR;
- c. indien de geldigheid van het rijbewijs van betrokkene niet overeenkomstig onderdeel a, wordt geschorst, doch diens rijbewijs wel overeenkomstig artikel 130, tweede lid, is ingevorderd, bepaald dat het rijbewijs onverwijld aan betrokkene wordt teruggegeven.

3. bij ministeriële regeling worden nadere regels vastgesteld ter uitvoering van het eerste lid.

4. voor de toepassing van het tweede lid wordt onder rijbewijs mede verstaan een rijbewijs afgegeven door het daartoe bevoegde gezag buiten Nederland, waarvan de houder in Nederland woonachtig is.

## **Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011**

### **Artikel 5**

Een vordering tot overgifte van het rijbewijs, bedoeld in artikel 130, tweede lid, van de wet geschiedt in de volgende gevallen:

- a. betrokkene heeft een motorrijtuig bestuurd onder invloed van drogerende stoffen, andere dan alcohol;
- b. betrokkene heeft een poging tot zelfdoding met een motorrijtuig ondernomen;
- c. er zijn duidelijke aanwijzingen dat betrokkene lijdt aan een aandoening waardoor hij geestelijk en/of lichamelijk niet goed functioneert, dan wel ernstige psychiatrische problemen ondervindt, hetgeen bij twijfel bevestigd wordt door een medisch deskundige;
- d. betrokkene heeft met een motorrijtuig tegen de rijrichting in gereden (spookrijden);
- e. betrokkene heeft binnen een periode van een jaar ten minste drie aanrijdingen veroorzaakt;
- f. betrokkene is als bestuurder van een motorrijtuig rechtstreeks betrokken bij een aanrijding met duidelijke materiële dan wel letselschade en verklaart de aanrijding niet te hebben bemerkt;
- g. betrokkene is niet in staat het motorrijtuig in bedwang te houden;
- h. betrokkene heeft een aanrijding veroorzaakt door het intrappen van het onjuiste pedaal of door het niet intrappen van het juiste pedaal;
- i. betrokkene is bewust ingereden op een andere weggebruiker;
- j. bij betrokkene wordt als bestuurder van een motorrijtuig een adem- of bloedalcoholgehalte geconstateerd dat gelijk is aan of hoger is dan 785 µg/l, respectievelijk 1,8‰;
- k. bij betrokkene wordt, in de hoedanigheid van beginnende bestuurder, een adem- of bloedalcoholgehalte geconstateerd dat gelijk is aan of hoger is dan 570 µg/l, respectievelijk 1,3‰;
- l. [Red: vervallen;]
- m. ten aanzien van betrokkene is binnen een periode van vijf jaar ten minste drie maal proces-verbaal opgemaakt op verdenking van overtreding van artikel 8, tweede, derde of vierde lid, van de wet, waarbij de laatste overtreding moet zijn begaan als houder van een rijbewijs;
- n. betrokkene heeft twee maal als beginnende bestuurder een of meer van de in bijlage 1, onderdeel A, subonderdeel IV, opgenomen feiten begaan en voor deze feiten is hij tijdens of na de in artikel 1, onder beginnende bestuurder, genoemde termijn onherroepelijk veroordeeld, tenzij voor het feit in eerste instantie een strafbeschikking als bedoeld in artikel 257b van het Wetboek van Strafvordering is uitgevaardigd, dan

wel voor deze feiten is tijdens of na die termijn ten aanzien van hem een onherroepelijk geworden strafbeschikking als bedoeld in artikel 257a van het Wetboek van Strafvordering uitgevaardigd.

#### **Artikel 6**

In de gevallen, bedoeld in artikel 5, schorst het CBR overeenkomstig artikel 131, tweede lid, onderdeel a, van de wet de geldigheid van het rijbewijs voor een of meer categorieën van motorrijtuigen, tenzij een educatieve maatregel als bedoeld in artikel 131, eerste lid, onderdeel a, van de wet wordt opgelegd of het CBR op grond van artikel 23, vierde of vijfde lid, afziet van het opleggen van een onderzoek.

#### **Artikel 23**

1. Het CBR besluit dat betrokkene zich dient te onderwerpen aan een onderzoek naar de geschiktheid, bedoeld in artikel 131, eerste lid, van de wet indien:

- a. bij betrokkene een adem- of bloedalcoholgehalte is geconstateerd dat gelijk is aan of hoger is dan 785 µg/l, respectievelijk 1,8‰;
- b. bij betrokkene, in de hoedanigheid van beginnende bestuurder, een adem- of bloedalcoholgehalte is geconstateerd dat gelijk is aan of hoger is dan 570 µg/l, respectievelijk 1,3‰;
- c. ten aanzien van betrokkene binnen een periode van vijf jaar tenminste drie maal proces-verbaal is opgemaakt op verdenking van overtreding van artikel 8, tweede, derde of vierde lid, van de wet, waarbij bij één van die verdenkingen een adem- of bloedalcoholgehalte is geconstateerd dat hoger is dan 220 µg/l, respectievelijk 0,5‰, dan wel 88 µg/l, respectievelijk 0,2‰ indien een van de feiten is begaan als beginnende bestuurder, of waarbij hij ten minste eenmaal heeft geweigerd mee te werken aan een onderzoek als bedoeld in dat artikel;
- d. betrokkene niet in aanmerking komt voor een lichte educatieve maatregel alcohol en verkeer, op grond van een of meer van de in artikel 8 genoemde onderdelen a, b, d, e, f, g, h of i.
- e. betrokkene op grond van artikel 12 niet in aanmerking komt voor een educatieve maatregel alcohol en verkeer;
- f. ten aanzien van betrokkene proces-verbaal is opgemaakt wegens verdenking van overtreding van artikel 8, eerste of vijfde lid, van de wet of wegens het weigeren van medewerking aan een bloedonderzoek, en de politie in het proces-verbaal aanvullende gegevens heeft opgenomen betreffende het gedrag of de uiterlijke kenmerken van de betrokkene, diens rijgedrag, dan wel andere omstandigheden, welke leiden tot het vermoeden van rijden onder invloed van drogerende stoffen.

2. Het CBR besluit voorts dat betrokkene zich dient te onderwerpen aan een onderzoek naar de rijvaardigheid, meer in het bijzonder het rijgedrag, indien:

- a. betrokkene op grond van artikel 15, onderdeel d, niet in aanmerking komt voor een educatieve maatregel gedrag en verkeer, of
- b. in geval van feiten of omstandigheden als genoemd in de bij deze regeling behorende bijlage onder A, onderdeel IV, Herhaaldelijk niet of niet op de juiste wijze naleven van essentiële verkeersregels dan wel verkeerstekens.

3. Het CBR besluit ten slotte dat betrokkene zich dient te onderwerpen aan een onderzoek naar de rijvaardigheid dan wel geschiktheid:

- a. in geval van feiten of omstandigheden als genoemd in de bij deze regeling behorende bijlage onder A, onderdelen I, Vaardigheid in het omgaan met het motorrijtuig, of II. Bedrevenheid in het deelnemen aan het verkeer;
- b. in geval van feiten of omstandigheden als genoemd in de bij deze regeling behorende bijlage onder B, onderdelen I en II, of

c. indien betrokkene op grond van artikel 15, onderdelen a, b, c, e, f of g, niet in aanmerking komt voor een educatieve maatregel gedrag en verkeer.

4. Indien de mededeling, bedoeld in artikel 130, eerste lid, van de wet is gedaan op basis van feiten en omstandigheden als genoemd in de bij deze regeling behorende bijlage 1, vermeld onder A, onderdeel IV, Herhaaldelijk niet of niet op de juiste wijze naleven van essentiële verkeersregels dan wel verkeerstekens, kan het CBR besluiten af te zien van het opleggen van een onderzoek, indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn.

5. Het CBR kan, voor zover het een onderzoek naar de rijvaardigheid betreft, afzien van het opleggen van het in het tweede of het derde lid bedoelde onderzoek, indien de mededeling, bedoeld in artikel 130 van de wet, is gebaseerd op feiten of omstandigheden, die al eerder hebben geleid tot een mededeling gebaseerd op feiten of omstandigheden als genoemd in bijlage 1, onderdeel A, subonderdeel IV, en het CBR in het kader van die eerdere mededeling al een onderzoek naar de rijvaardigheid heeft opgelegd.

### **Bijlage bij de Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011**

Feiten dan wel omstandigheden, die een vermoeden rechtvaardigen dat betrokkene niet langer beschikt over de vereiste rijvaardigheid voor het besturen van een of meer categorieën van motorrijtuigen waarvoor een rijbewijs is afgegeven, dan wel, met uitzondering van de categorie AM, over de vereiste lichamelijke of geestelijke geschiktheid voor het besturen van motorrijtuigen waarvoor een rijbewijs is afgegeven:

#### **A. Rijvaardigheid en rijgedrag**

##### **I. Vaardigheid in het omgaan met het motorrijtuig**

###### **I.1. Bediening van het motorrijtuig**

1. Een onjuiste bediening van het koppelingspedaal dan wel het gaspedaal, zich manifesterend in het bij herhaling afslaan van de motor dan wel schokkend en slingerend rijden en bochten te ruim nemen dan wel het intrappen van het onjuiste pedaal of het niet intrappen van het juiste pedaal;

2. een onjuiste bediening van het versnellingsmechanisme, al dan niet in combinatie met het koppelings- of het gaspedaal, waardoor hoorbaar regelmatig de verkeerde versnelling wordt gekozen, langdurig in een te hoge of te lage versnelling wordt gereden en met een te laag of te hoog toerental;

3. een onjuiste bediening van de rem, waardoor bij herhaling abrupt wordt vertraagd en gestopt of met blokkerende wielen wordt geremd;

4. een onjuist gebruik of nalaten van het gebruik van mechanismen en apparatuur van het motorrijtuig die van belang zijn voor de verkeersveiligheid, zoals ruitenwissers, richtingaanwijzers, verlichting en voorruitverwarming.

###### **I.2. Beheersing van het motorrijtuig**

1. Gebrek aan stuurvastheid waardoor, al dan niet in combinatie:

- a. slingerend wordt gereden;
- b. bij herhaling van de juiste koers wordt afgeweken;
- c. bij het richting veranderen bochten niet vloeiend worden genomen;
- d. bij het volgen van bochten in het wegverloop het motorrijtuig uit de bocht 'zeilt'.

2. Onvoldoende rekening houden met de omvang van het motorrijtuig waardoor bijvoorbeeld bochten te ruim of te krap worden genomen.

3. Overige feiten of omstandigheden waaruit een gebrek in de vaardigheid in de beheersing van het motorrijtuig blijkt:

- a. het motorrijtuig niet onder controle houden;
- b. bij herhaling op onjuiste wijze keren, achteruitrijden of parkeren;
- c. bij herhaling veroorzaken van aanrijdingen.

## II. Bedrevenheid in het deelnemen aan het verkeer

### 1. Niet adequaat kijkgedrag

Hanteren van een verkeerde kijktechniek en een slecht kijkgedrag al of niet met gebruikmaking van spiegels waardoor in gevaarlijke situaties niet of niet voldoende op het overige verkeer wordt gelet, zich onder meer manifesterend bij het:

- a. wegrijden;
- b. naderen en oprijden van kruispunten;
- c. voorsorteren;
- d. inhalen en het wisselen van rijstrook;
- e. invoegen en het uitvoegen;
- f. dan wel zich manifesterend door slecht kijkgedrag in het algemeen.

### 2. Gebrekkige rijvaardigheid

Gebrekkige rijvaardigheid die blijkt uit:

- a. de plaats op de weg, waaronder begrepen spookrijden;
- b. rijden met een niet aan de snelheid van de overige gelijksoortige verkeersdeelnemers aangepaste snelheid;
- c. onjuist invoegen en uitvoegen;
- d. onnodig remmen en stoppen;
- e. naar links of rechts afslaan op een wijze waardoor het verkeer in gevaar wordt gebracht;
- f. rakelings passeren van andere weggebruikers en obstakels;
- g. onvoldoende anticiperen op het gedrag van andere deelnemers;
- h. niet adequaat reageren op bijzondere verkeerssituaties, zoals filevorming;
- i. niet tijdig onderkennen van de invloed van externe of interne factoren.

## B. Geschiktheid

### I. Lichamelijke geschiktheid

- a. bewusteloosheid of stoornis in het bewustzijn;
- b. wegraking/black-out;
- c. hevige duizeligheid;
- d. evenwichtsstoornis;
- e. coördinatiestoornis, ongecontroleerde bewegingen;
- f. stoornis in het gebruik van één of meer ledematen;
- g. duidelijk verminderd gezichtsvermogen;
- h. betrokkene verklaart geneesmiddelen te hebben ingenomen die, al dan niet in combinatie met alcohol, de rijvaardigheid beïnvloeden;
- i. lichamelijk gebrek of functieverlies terwijl op het rijbewijs niet is vermeld dat betrokkene slechts:

- een motorrijtuig mag besturen dat aan bijzondere eisen voldoet die zijn gericht op dat gebrek of functieverlies;
- een motorrijtuig mag besturen onder gebruikmaking van kunst- of hulpstukken;
- j. uit een medische verklaring blijkt van sterke aanwijzingen voor een verhoogd risico op een situatie als bedoeld onder a tot en met i.

## **II. geestelijke geschiktheid**

- a. verwardheid, geheugenstoornissen, oriëntatiestoornissen;
- b. ernstig gestoord inzicht of gedrag;
- c. ernstig onaangepast rijgedrag;
- d. agressiviteit in het verkeer;
- e. paniekaanvallen;
- f. abnormale opwindingsstoelstanden;
- g. poging tot zelfdoding in het verkeer; h. een van de in onderdeel A, subonderdelen I of II, genoemde gedragingen, indien het vermoeden bestaat dat ze het gevolg zijn van onvoldoende geestelijke geschiktheid.